

SCHOTSE MUNT VEROVERT DE LAGE LANDEN

Hendrik VAN CAELENBERGHE*

1. Inleiding

EIND DE JAREN TACHTIG BEZOCHT IK HET MUSEUM VAN DE DUINENABDIJ in Koksijde. In de daaraan verbonden souvenirshop was het plaatselijk tijdschrift *De Duinen* te koop, waarin een aantal stukken uit de eigen verzameling werden beschreven. In de rubriek *Étrangères* waren twee munten afgebeeld (fig. 1 en 2), toegewezen aan *Jacques III d'Écosse* (1460-1488) [1]:

Schotse penny – oorspronkelijke muntslag type III

Opschrift Vz: + IN OBVS DEI GRATIA

Opschrift Kz: + CRUX VAVR PELLIT OMNE CRIMEN

Collectie Duinenabdij inventaris 307

Ø 20,0 mm – massa 1,84 g – schaal 225%

Merk op dat de omschriften niet expliciet verwijzen naar de geografische herkomst; ook de taal waarin ze zijn gesteld, nl. het Latijn [2], biedt geen houvast. Wat de afbeelding op de voorzijde moest voorstellen, was mij toen niet duidelijk. Maar verre van mij om toen geen geloof te hechten aan de juistheid van de woorden van de curator van een museum – bovendien van een abdij – en dus m.a.w. om de toewijzing aan Jacob III van Schotland in twijfel te trekken.

* Dit artikel is een herwerkte versie van de bijdrage waarmee de auteur in 2013 eerste laureaat werd van de tweejaarlijkse Numismatische Prijs van Numismatica Brugge & Het Vrije.

[1] *De Duinen* 1985, p. 70, nrs. 36 en 37.

[2] In (ruim) West-Europa werd algemeen het Latijn gebruikt voor omschriften op munten, en dit minstens tot aan de Franse Revolutie; overigens is de titulatuur op stukken van Hare Britse Majesteit vandaag de dag nog altijd in het Latijn gesteld. Het opschrift op de keerzijde is een verkorte versie van CRUX PELLIT OMNE CRIMEN, wat zoveel betekent als: het Kruis verdrijft alle zonden; deze spreuk komt uit de hymne van Prudentius (348-410), *Livre d'Heures (Cathemerinon Liber)*, 1943 (bron: MACDONALD 1919; zie ook SEABY & PURVEY 1984, p. x-xi).

Bent u geïnteresseerd in het vervolg van dit artikel?

Contacteer dan het EGMP voor de aankoop van het Jaarboek.